

מסורת הש"ס

(א) זכרונותיו: עמיתים: 1. ת. סנהדרין דה"ה: (ב) כס"י לתא.

הנהגות הב"ח

(א) גמ' על מעשה פטור ואמר ר' חמא בר חנינא מפני מה נסתתרה קברו של משה מעיני בשר ודם מפני שגלו וידוע לפני הקב"ה שעתיד ציהמ"ק ליחיד ולהגלות את ישראל מארצם שם יבאו לקבורתו של משה בחיותה שעה ויעמוד בצניעו ויתחננו למשה ויאמרו לו משה רבינו עמוד תפלה בעדנו ועמוד משה ומנעל את הגזירה מפני שחביבים לדקים מיתתם יותר מבחייתם שכן אתה מולא בשעה שהיו ישראל במדבר וסרחו במעשיהם ועשו עגל קוף הקב"ה על ישראל ואמר למשה הרף ממני ואשמעך כמה לדקים היו בלאו הדור וכמה חסידים משה ואהרן ויהושע אלמד וממד וע' זקנים ושאור חכמים ותלמידים ולא עשה בשבילם ולא ביטל הגזירה אלא בשביל משה ואמר ר' חמא בר חנינא מאי דכתיב:

מוסף רש"י

דבר הבא מן העור. כגון זמר הארנבים שהיו קר וחס ועשה להם כפתות מן הדרן עלך המקנא לאשתו

גסטרטא. מושל כמה שאמר קומוס דוכוס ושלטון וחצירו ריהטון קורטון גסטרטא (ברכות דף נב:): ויצרך אלפים את יצחק. יחמנו על אציו וזכרו זכרת אלפים: דבר הנא מן העור. של זמר הוא: שהעור נהנה ממנו. של פשתן שאדם לובש סמוך לעורו: חסילתו גמילות חסדים. הלביש ערומים: ולפושעים יפגיע. שצביל פושעים הפגיע: הערה. הריק:

הדרן עלך המקנא

היה מביא את מנחתה. הצעל כדכתיב והציא את קרבנה עליה וגו' (במדבר ה): כפיפה מזרית. סל של נזרי דקל זרדים שגדילין סביב הדקל: כדי ליגעה. בגמרא מפרש טעמא: חסילתן וסופן. השתא משמע כשמביאה מביט מביאה בכלי שרת לעזרה: וסופה כללי שרת. קודם קמייה: כל המנחות טעונוט שמן ולבונה. כדכתיב ויזק עליה שמן ונתן עליה לבונה (ויקרא ג). ולקמיה [דף טו.] פריך והאיכא מנחת חוטא: וזו אינה טעונה. דכתיב זה לא יזק עליה שמן וגו' (במדבר ה): בלאו מן החטין. דכתיב סלת חטים תעשה אותם (שמות כט): מנחה העומר. בזה מן שעורים. במסכת מנחות (דף סח:) ילפינן לה מקראי: בזה גרש. דכתיב גרש כרמל תקריב את מנחת זכורין (ויקרא ג) ובמסכת מנחות (דף סו:) אמרינן בזמנא העומר הכתוב מדבר: גרש. בשעורים מוכח שזו מנופה צ"ג נפה כעין סולת חטים: קמח. הכל מעורב כמו שנטחן: גמ' וכל כך למה. למה לנו טורחין ליגעה: על עונתי לזנו. שאם זינתה עברה על רצונו של משה ויראה שמויה שלא תיבדק: קסנר. האי תנא דאמר משום דחסה הוא: משקה

המקנא פרק ראשון סוטה

יד.

מפני מה נקבר מול בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור. ומדרש אגדה בכל שנה ושנה בעת שחטאו ישראל בזנות מואב בלאותו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרם ולהזכיר עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשא רבינו שקעו צקרקע עד חוטמו וכל שעה ששולה חוזר ושקע למקום ששקעו משה רבינו. מתוספת רבי:

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתה. אין סדר המנחה וסדר הפרשה מכוונין שהרי כך סדר הפרשה קינא לה ונסתרה מעלה האשה ומציא את מנחתה הכהן מביא פיייל של חרס ונותן לתוכו חזי לוג מים מן הכיור ונותן זו עפר מעמיד האשה בשער נקור ואוחז בצגדיה וסותר את שערה ונותן את המנחה על ידיה וציד הכהן מים המרים ומשזיע ומתנה עמה וכותב את המגילה ומוחק ומשקה ונוטל מנחתה מתוך כפיפה מזרית ונותן לתוך כלי שרת מניף ומניש קומץ ומקטיר ולא ידענו למה שינה התנא הסדר ואם סדר התנא דוקא או סדר הפרשה:

בדי יגיעה. שהרי היתה נתונה על ידה עד גמר כל הסדר כדי שתחזור ותודה ולא שיזק למימור דדריש טעמא דקרא ללא היכא דנפקא לן מינה מילי דמרכי מיניה וקרא סתמא כתיב וכולל הכל ואנו דורשין טעמו ואומרים זהו הטעם של פסוק הואיל וטעמו שצביל כך איכא דוקא כגון לא תחבול בגד אלמנה משמע צין עניה ועשירה וקאמר ר"ש טעמא דקרא שאם אתה ממשכן אותה אתה משיא לה שם רע בשכינותיה מתוך שאתה משיב לה העצות ונאמר עניה דוקא אין ממשכין אותה (צ"מ דף קטו.):

אז

נתאוו משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע משובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו בולן על ידי אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חמא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו ברבים יכול כאחרונים ולא כראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנאמר וואם אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חמא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה וואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע ביי:

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחלתה בכפיפה מצרית וסופה בכלי שרת וכל המנחות טעונוט שמן ולבונה היו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה וכל המנחות באות מן החטין וזו באה מן השעורין מנחת העומר אע"פ שבאה מן השעורין היא היתה באה גרש וזו באה קמח ר"ג אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: גמ' תניא אבא חנין אומר משום רבי אליעזר (וכל כך למה) כדי ליגעה כדי שתחזור בה אם ככה חסה תורה על עוברי רצונו קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר משקה

עין משפט נר מצוה

א מ"א מ"א מהל' דעות הל"ה [ו] סמך עש"י: א ב מ"א מ"א מהל' סוטה הל"ב סמך עש"י: ג [מ"א] ס"ה הל' ג: ד ה מ"א מ"א מהל' מעשה הקרבנות הל"ו ופ"ג מהל' סוטה הל"ב: ג ו ז מ"א מ"א מהל' סוטה הל"ב ופ"ג מהל' מעשה הקרבנות הל"ב: ד ה מ"א מ"א מהל' ממדין ומתוסין הל"א [נב]:

תורה אור השלם

- וַיִּקְרָא אֹתוֹ בְּנֵי בְרָאֲרָן מוֹאָב מוֹלַד בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדָע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: דברים לו ו
- וְהָאֵת הַבְּרִיכָה אֲשֶׁר בְּרֶךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים מִתְּחִלָּה לִפְנֵי אֹתוֹ: דברים לג א
- אֲחֵרִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תִּלְבְּוּ וְאֹתוֹ תִּירָאוּ וְאֵת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּן: דברים יג ה
- כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָהּ הוּא אֵל קָדָשׁ: דברים ד כד
- וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאֹדָם וּלְאִשְׁתּוֹ קְתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם: בראשית ט כא
- וַיִּרְאֵ אֱלֹהֵי יְיָ בְּאֵלֵי מִקְרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח מִגְדָּל בֵּית הַיְיֹם: בראשית יח א
- וַיְהִי אֲחֵרֵי מוֹת אֲבֹרָה וַיִּקְרָךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשָּׁב יִצְחָק עִם בָּאָר לִדְוֵי רֵאִי: בראשית כה יא
- לִכֹּן אֲחִילָק לוֹ בְּרִיבִים וְאֵת עֲצוּמִים יִחְלַק שְׂקֵל תַּחַת אֲשֶׁר הִעֲרָה לָמוֹת נַפְשׁוֹ וְאֵת פְּשָׁעִים נִמְנָה וְהוּא חָטָא רַבִּים נָשָׂא וְלַפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ: ישעיה נג יב
- וַתַּעַת אֵם תִּשָּׂא וְחִטָּאתָם וְאֵם אֵין מַחְיֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר תִּתְּבִי: שמות לב לב
- וְאֹתָהּ אֵל תִּתְּפֹלל בְּעַד הַקֶּץ הַזֶּה וְאֵל תִּשָּׂא בְּעֵדָם רִנָּה וְתִתְּפֹלל וְאֵל תִּתְּפֹלל בִּי כִי אֵינִי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ: ירמיהו ז טז

תוספות שאנין

גסטרטא דוכוס ושלטון וריהטון קורטון גסטרטא: דיה מביא את מנחתה כדכתיב והביא את קרבנה עליה. בתוך כפיפה מצרית וכו'. צור של דקל וזרין שגדילין סביב הדקל כדי ליגעה ולאו. משום תנופה היא. דלא כתיב תנופה בפרשה עד אחר ונתן על כפיפה אלא כדי ליגעה ובגמ' מפרש טעמא: היא היתה גרש פ"ה ממוכר שבו מנופה ב"ג נפה כעין סלת חטים. ליה: גמ' קסבר משקה